

ПРЕПОРУКЕ ЗА ТУРИСТИЧКЕ АГЕНЦИЈЕ

Опште санитарно-хигијенске мере:

1. Пре почетка рада агенције, спровести прање, чишћење и дезинфекцију простора, прибора и површина, као и проветравање просторија (препоруке за чишћење и дезинфекцију простора налазе се на следећем линку:<http://www.batut.org.rs/download/aktuelno/Ciscenje%20prostoral.pdf>).
2. Уколико је могуће, организовати рад у две смене тако да између прве и друге смене има довољно времена за чишћење и дезинфекцију.
3. Обезбедити довољне количине личне заштитне опреме, средстава и прибора за чишћење и дезинфекцију.
4. На улазу у објекат свакодневно постављати дезобаријеру – сунђер или крпу добро натопљену дезинфекционим средством, као и дозере са средством за дезинфекцију руку на бази 70% алкохола. Обезбедити довољно диспензера, пожељно бесконтактних, са средством за дезинфекцију руку на бази 70% алкохола и јасно истакнуто обавештење о обавези и начину дезинфекције руку.
5. На улазу и свим видним местима у туристичкој агенцији као и на веб страници туристичке агенције поставити обавештење о обавези придржавања општих мера превенције.
6. Редовно проветравати просторије агенције искључиво природним путем (отварањем прозора), без употребе вештачке вентилације и климатизације централизованог затвореног типа.
7. Тоалете посебно редовно чистити и дезинфиковати. и опремити тоалет папиром, сапуном, папирним убрусима и дозерима за дезинфекцију руку. Поставити обавештење о обавези прања и дезинфекције руку, као и упутства за правилно прање руку.
8. Отпад одлагати у кесе у канте за смеће са педалом за ножно отварање како би се избегло додиривање површине канте. Кесе са отпадом завезати пре бацања у контејнер и даље третирати у складу са процедуром за управљање, уз прописане мере заштите.

Општа правила понашања запослених и клијената:

1. Запослени и клијенти морају бити без симптома који указују на COVID-19 (повишена температура, кашаљ, краткоћа даха, отежано дисање, губитак чула укуса и мириса).
2. Препоручује се ношење маске тако да маска прекрива нос, уста и браду (преорука закоришћење маске за лице доступна на линку: <http://www.batut.org.rs/download//aktuelno/zastitne%20maske.pdf>). Рукавице се препоручују запосленима у обављању послова при којима су се и раније користиле.
3. Одржавање међусобне физичке удаљености клијената од два метра у свим просторијама агенције, осим ако су у питању чланови једне породице, односно клијенти који су заједно дошли у агенцију. Ограничити број особа у просторијама туристичке агенције, тако да наредна особа може ући тек након што једна изађе.
4. На шалтерима обезбедити могућност одржавања прописане физичке удаљености између запослених и клијената као и међу запосленима, а саму дужину контакта свести на мање од 15 минута. Уколико то није могуће, поставити вертикалне баријере од плексигласа или сличног материјала погодног за чишћење и дезинфекцију. Посебно је важно често брисати радне површине и опрему на шалтеру средством за дезинфекцију на бази 70% алкохола.
5. Осигурати надзор над здравственим стањем запослених. Запослени треба свакодневно бар два пута дневно да мере температуру и проверају да ли имају неки од симптома COVID-19, а посебно пре доласка на посао. У случају појаве симптома који указују на COVID-19 запослени треба да не долази на посао и да се јави лекару у надлежном дому здравља.
6. У ситуацији појаве обољења COVID-19 код запосленог, директор је у обавези да о томе одмах обавести епидемиолога надлежног института/завода за јавно здравље ради даљег поступања.

Опште мере превенције током организованог превоза путника (аутобуси, бродови)

- Одржавати хигијену кабине возача/капетана/посаде брода и радну околину возачког места/кормила и кабине тако да се свакодневно, више пута дневно, пребришу површине средством за дезинфекцију на бази 70% алкохола. Посебно се бришу оне површине које се често додирују рукама као што су кваке на вратима, волан, табла са командама за управљање возила/кормило.
- Препоручује се постављање провидне физичке баријере између возачког места и путника (од плексигласа или сличног материјала који се може прати и дезинфиковати средствима на бази хлора у складу са упутством произвођача или на бази 70% алкохола), а ако то није могуће, први ред седишта иза возача не треба користити за превоз путника.
- Редовно одржавати хигијену руку. Када год је могуће, возач/капетан, посада брода, кабинско особље и путници треба да перу руке сапуном и водом у трајању од минимум 20 секунди или дезинфекционим средствима на бази 70% алкохола. Руке треба опрати пре уласка и након изласка из превозног средства, након стављања пртљага у пртљажник, након поступака чишћења превозног средства. За возача/капетана, посаду брода, кабинско особље и путнике обавезна је дезинфекција руку на улазу у превозно средство.
- Одржавати хигијену путничког простора. Прање и чишћење превозног средства обавља се уобичајеним средствима према упутству произвођача. Посебну пажњу обратити на држаче и рукохвате, прозорска стакла, као и на наслоне за главу и руке путника које је потребно чешће дезинфиковати средствима на бази 70% алкохола. Обезбедити канту за отпатке са кесом за одлагање која се мора завезати пре одлагања у контејнер.
- Возило треба редовно проветравати: пре почетка вожње, приликом стајања возила на стајалиштима, током вожње држањем прозора возила отвореним и након завршетка смене. Не саветује се коришћење клима уређаја за грејање/расхлађивање возила, а уколико је могуће држати прозоре отвореним и обезбедити континуирани проток ваздуха.
- Возачи и путници су у обавези да носе маске, а маску носити тако да прекрива нос, уста и браду. Заштитну маску треба редовно мењати, а обавезно када се овлажи. Након мењања маске опрати или дезинфиковати руке. Маску носити све време, а посебно током кретања кроз возило, при комуникацији путницима са запосленима (возач, водич...). Треба избегавати додиривање очију, уста и носа неопраним рукама током боравка у превозном средству.
- Агенција је дужна да упозори путнике пре поласка на пут да су у обавези да имају своје заштитне маске и дезинфекциона средства и да их обезбеди уколико их путник нема. Агенција је у обавези да обезбеди личну заштитну опрему својим запосленима.

- Обележити улаз и излаз за путнике посебним налепницама. У возилу поставити обавештења о општим мерама превенције (ношење маске, прање и дезинфекција руку, одржавање међусобне удаљености од најмање два метра).
- Препоручује се да се приликом уласка путника прво испуњавају седишта у последњем реду, и то тако што се у оквиру једног реда седишта прво испуњавају седишта до прозора.
- Препоручује се да се између путника налази по једно празно место, односно да седе дијагонално или „цик-цак” један у односу на другог. Путници седе тако да нису окренути лицем један ка другом.
- Не препоручује се дељење хране током путовања. Уколико је то потребно, онда храну и напитке путницима унапред оставити на седишта како би се избегао блиски контакт са путницима. Пре уноса хране и воде/сокова обавезна је дезинфекција руку средством на бази 70% алкохола.
- Уколико се код путника током путовања појаве симптоми болести издвојити га на посебно седиште које је на растојању од најмање два метра од осталих и обезбедити транспорт до најближег дома здравља, односно до најближе здравствене установе у страниј земљи. Уколико бродови поседују кафетерије и сличне просторе где се продаје и служи вода, сокови и храна, као и трговачке објекте, потребно је да раде у складу са препорукама за угоститељске и малопродајне објекте (препоруке доступне на следећим линковима:<http://www.batut.org.rs/download/aktuelno/Ugostiteljski%20objekt.pdf>,<http://www.batut.org.rs/download/aktuelno/Trzni%20centri.pdf>).

Препоруке су подложне изменама у зависности од промене епидемиолошке ситуације